



**VUOSIKATSAUS 2021**

**ESPOON YMPÄRISTÖNSUOJELUN PALVELUALUE**

# SISÄLLYSLUETTELO

<b>Espoon ympäristönsuojelun palvelualue</b>	<b>3</b>
Henkilöstö osaa ja uudistuu	4
Teimme yhteistyötä eri verkostoissa	5
Viestimme monipuolisesti eri kanavissa	6
<b>Vuoden 2021 tapahtumia ja tekemisiä</b>	<b>8</b>
Ympäristövalvonta	9
Luonto ja ympäristö	11
Ympäristökasvatus	16
<b>Yhteystiedot</b>	<b>19</b>

## **Espoon ympäristönsuojelu 2022**

Työryhmä: Katri Luukkonen, Maria Myllynen ja Mira Soini

Taitto: Meri Kotiaho

Kuvat:

- Meri Kotiaho, kansikuvat
- Jussi Helimäki, s.3 Lakeasuon metsä, s. 7  
Nuijanuoranen, s.8 Lillmossen
- Janne Ketola, s. 13 Olarin terveystuontopolku
- Heimo Rajaniemi, s. 6 & 12 Liito-orava
- Aino Tunkelo s. 8 Vesihuolto
- Karoliina Kirsi, s. 8 & 17 Retkellä Hanikan luontopolulla
- Lassi Ritämäki, s. 11 Kevät tulvalammella
- Suvi Saarela, s. 14 Lukutori
- Espoon ympäristönsuojelu

# YMPÄRISTÖNSUOJELUN PALVELUALUE

Vastaamme ympäristön- ja luonnonsuojelusta Espoossa. Ympäristönsuojelua ohjaa ympäristö- ja rakennuslautakunta.



Ehkäisemme ennalta ympäristöhaittoja luvituksen, tarkastusten, neuvonnan ja viestinnän keinoin. Toimimme asiantuntijoina mm. maaperän pilaantumistapauksissa, melu-, vesi- ja ilmanlaatuasioissa sekä ympäristövahingoissa.



Edistämme luonnon, vesien ja ilmaston suojelua. Jaamme tietoa Espoon luonnosta ja toimimme asiantuntijoina erilaisissa maankäyttöhankkeissa, kuten kaavoituksessa, rakentamisessa, virkistysreittien suunnittelussa ja metsien hoidossa. Edistämme hiilineutraali Espoo 2030 -toimenpiteitä ja ilmastonmuutokseen sopeutumista.



Edistämme kestäväää elämäntapaa ja ympäristökasvatusta. Villa Elfvikin luontotalossa tarjoamme tietoa ja elämyksiä luonnosta sekä vinkkejä toimia arjessa kestävämmällä tavalla. Järjestämme myös koulutuksia kasvattajille näistä teemoista.

# HENKILÖSTÖ OSAA JA UUDISTUU

Vuonna 2021 ympäristönsuojelussa oli 25 vakituista työntekijää sekä 13 määräaikaista työntekijää sijaisina, erilaisissa projekteissa ja oppaina Villa Elfvikissä.

Olemme asiantuntijaorganisaatio: yli 80 %:lla vakinaisista työntekijöistä on ylempi korkeakoulututkinto.

## Asiantuntijuus

Osallistuimme eri alojen koulutuksiin 75 kertaa, joissa käsiteltiin

- ympäristövalvontaa (34)
- vesiensuojelua (6)
- luonnonsuojelua (8)
- Ilmastonmuutosta (2) ja
- ympäristötietoisuutta (20).

## Kansainvälisyys

Olimme mukana kahdessa kansainvälisessä hankkeessa ja osallistuimme kansainväliseen verkostotyöhön.

## Johtaminen

Esihenkilöt kehittivät osaamistaan etä-, läsnä- ja hybridityön johtamisesta. Uudet esihenkilöt opiskelivat espoolaista johtamista.

## Kumppaniverkostot

Edistimme tavoitteitamme osallistumalla 57:een kaupungin ulkoiseen verkostoon.

## Kaupungin sisäinen yhteistyö

Osallistuimme 44:ään kaupungin sisäiseen yhteistyö- ja ohjausryhmään. Perustimme uusia verkostoja ilmastotyön edistämiseksi.

## Itsensä johtaminen

Kehitimme tiimityöskentelyä etänä ja valmistauduimme hybridityöskentelyyn.

## Viestintä

Uudistimme verkkosivut asiakaslähtöisiksi ja saavutettaviksi.

## Menetelmät

Osallistuimme 14 kertaa menetelmiin ja työtapoihin liittyviin koulutuksiin ja seminaareihin.



# TEIMME YHTEISTYÖTÄ ERI VERKOSTOISSA

Vuonna 2021 ympäristönsuojelulla oli **44 sisäistä ja 57 ulkoista yhteistyökumppania**, joista keskeisimmät on koottu oheiseen graafiin. Sisäinen yhteistyö edistyi vuonna 2021, kun yhdistyimme rakennusvalvonnan ja terveydensuojelun kanssa ympäristö- ja rakennusvalvontakeskukseksi.

## Espoon

### Kaupunkitekniiikan keskus

- luonnon- ja maisemanhoidon suunnitelmat
- hulevedet, tulvasuojelu-, säännöstely, vesistöjen kunnostushankkeet
- maamassat, meluntorjunta
- pyöräilyn edistäminen

### Uudenmaan ELY-keskus

- melunhallinta
- Ämmässuo
- ympäristövalvonta
- Ympäristökasvatus - ja tietoisuus

## HSY

- ilmansuojelu
- meluntorjunta
- jätevesivalvonta
- pohjavedet
- savuhaitat
- jätetarkastukset
- kaavoitus
- ilmastomuutoksen hillintä ja sopeutuminen

### Espoon kaupunki-suunnittelukeskus

- kaavojen ohjausryhmät
- luontoselvitysten ohjaus

## YMPÄRISTÖNSUOJELU

## PKS kunnat

- luonto- ja ympäristökoulu-toiminta
- ekotuki
- ympäristövalvonta
- meluasiat

### Espoon rakennusvalvonta

- jäte- ja hulevedet
- rakentamisen jätteet ja roskaantuminen

### Espoon seudun ympäristöterveys

- meluntorjunta
- ilmansuojelu
- terveysvaikutusten arviointi

### Kuutoskaupungit (Helsinki, Oulu, Tampere, Turku ja Vantaa)

- luonnonsuojelu
- ilmastoasiat
- ympäristöraportointi
- ympäristövalvonta

### Espoon kestävän kehityksen osaamiskeskus

- ilmastoasiat
- kestävät elämäntavat

### Länsi-Uudenmaan poliisilaitos/ Suomen syyttäjälaitos

- ympäristö-rikostorjunta

### Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos

- ympäristö-tarkastukset ja -vahingot

# VIESTIMME MONIPUOLISESTI ERI KANA VISSA

Ympäristönsuojelun työstä viestimme kuntalaisille [espoo.fi](https://www.espoo.fi) -sivuilla. Asiakasviestintää tukevat sosiaalisen median kanavat: Espoon ympäristönsuojelun Facebook ja Villa Elfvikin luontotalon Instagram. Medialle viestimme myös STT Infon kautta. Viestintä on osa kaikkien ympäristönsuojelun asiantuntijoiden työtä.



*@Espoonymparistonsuojelu*  
1128 seuraajaa  
174 julkaisua



*@Villaelfvik*  
1664 seuraajaa  
124 julkaisua

**Viestinnän kärkiä** vuonna 2021 olivat

- hiilineutraalit rakennustyömaat
- liito-oravien huomioiminen kaupunkisuunnittelussa
- kaupunkiluonnon terveyshyödyt
- luonnon monimuotoisuusosaaminen kouluille ja varhaiskasvatukseen



## Espoo.fi uudistettiin

Syyskuussa 2021 avattiin täysin uudet [espoo.fi](https://www.espoo.fi) -sivut. Ympäristönsuojelun asiantuntijat suunnittelivat ja kirjoittivat oman alansa sivujen sisällöt. Ympäristönsuojelun palvelut on koottu Asuminen ja rakentaminen sekä Liikunta ja luonto- kokonaisuuksien alle.

# UUDISTIMME YMPÄRISTÖNSUOJELUN NETTISIVUT

Uusilla verkkosivuilla on huomioitu saavutettavuus ja tieto löytyy hyvin toimivan hakupalvelun avulla.

## Roskaantuminen

Asukkaat ilmoittavat meille roskaantumisesta. Vastuutahon selvittämiseksi kokosimme tiedon uusille sivuille. Mihin ilmoittaa roskaantumisesta- taulukko auttaa kysyvää, jotta palaute löytää helpommin vastuutahon ja vastauksen luo. Lue lisää [www.espoo.fi/roskaantuminen](http://www.espoo.fi/roskaantuminen)

## Hulevedet

Espoo tiivistyy ja ilmastonmuutos lisää rankkasateiden ja tulvien riskiä. Kokosimme sivuille kattavan tietopaketin hulevesistä, eri toimijoiden vastuista, vapautushakemuksista ja muista tärkeistä kysymyksistä. Lue lisää [www.espoo.fi/hulevesi](http://www.espoo.fi/hulevesi)

## Luonto

Espoolaiset liikkuvat luonnossa. Liikunta ja luonto koottiin uusille sivuille yhdeksi kokonaisuudeksi, jotta asukkaat löytäisivät helpommin lähiluontokohteet ja tietoa niistä. Lue lisää [www.espoo.fi/luontopolut](http://www.espoo.fi/luontopolut)

Tervetuloa Espoon kaupungin sivustolle, joka toimii haulla. Kirjoita hakuruutuun.



890 ympäristö-tarkastettua  
tai valvottua  
kohdetta

257 lausuntoa  
tai kannanottoa

2 ympäristölupa sekä  
ilmoitusmenettely-  
päätöstä

Laajempia  
laitostarkastuksia  
tehtiin 18



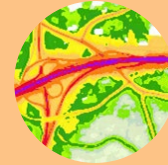
3 YSL 116 §  
& JL 100 §  
rekisteröintiä



193  
vesihuoltopäätöstä



**Ympäristönsuojelu**  
teki vuonna 2021  
monipuolista työtä paremman  
ympäristön ja luonnon eteen.  
Virkatyötä täydentävät  
lukuisat projektit.



94  
meluilmoitus  
päätöstä

100  
maasto-käyntiä



Opastetuilla  
retkillä kävi  
1238  
osallistujaa

Yhteydenottoja  
asiakaspalveluun  
3014 sähköpostia  
ja 546 puhelua



Luontotalossa  
16 310  
käyntikertaa



Luontokoulussa  
kävi  
1689 oppilasta ja  
128 opettajaa

## 16 projektia

- Hiilineutraali Espoo 2030 ilmastotyö
- Luonnonsuojelun toimenpiteet (LuonTo)
- Uhanalaisten luontotyypin kartoitus
- Luonnon monimuotoisuusosaamista kouluille ja varhaiskasvatukseen
- Luonto- ja ympäristöpaikkatietojen kehittäminen
- Lippajärven ja Espoon Pitkäjärven kunnostushanke
- Espoon vesiensuojelun toimenpideohjelman päivitys kaudelle 2022-2027
- Pohjois-Espoon virtavesiselvitys
- Taloyhtiöklubit –projekti
- Hiilineutraalit ja resurssiviisaat yritysalueet HNRV
- URBACT – Health and Greenspace -hanke
- Liito-orava-LIFE -hanke
- Ympäristömelun mallinnus pk-seudulla



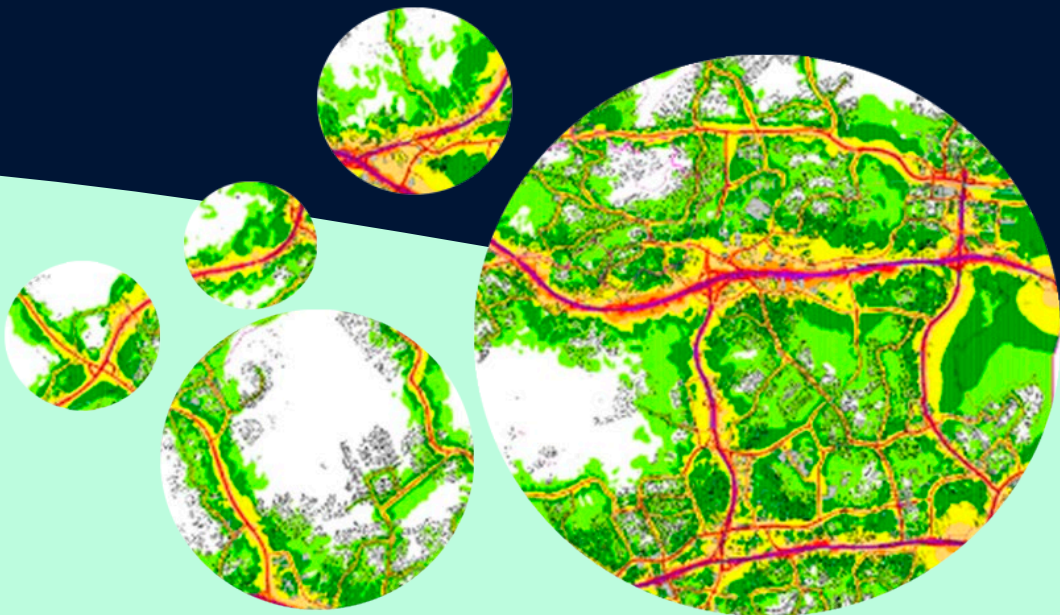


# YMPÄRISTÖVALVONTA

## Meluntorjunnan toimenpiteet hyvässä vauhdissa

Meluntorjunnan viisivuotinen toimintasuunnitelma on voimassa vuoteen 2024 saakka. Sen toimenpiteistä on toteutettu jo suurin osa. Vuonna 2021 uudistimme melusivuston kaupungin uusille verkkosivuille. Näkökulma oli asukaslähtöinen, ja kokosimme verkkosivuille melutietoa yli hallinnon rajojen.

Kehityshankkeella paransimme tiedon löydettävyyttä sekä asukkaiden ja viranomaisten välistä viestintää.



## Vähensimme maalämpökaivojen ympäristöhaittoja

Maalämpökaivoja porataan enenevässä määrin Espoossa. Poraamisesta syntyy melua ja lietteistä vettä. Lämpökaivon käyttö voi vaikuttaa pohjaveteen. Meille uusi asia oli keskisyvistä maalämpökaivoista aiheutuva erityinen ympäristöriski: maaperästä purkautuva valtamerisuolainen vesi.

Arvioimme riskejä pohjavesille, laadimme käsittelyohjeen maalämpökaivojen porausvesille yhteistyössä seudun ympäristö- ja rakennusvalvontatoimien ja HSY:n kanssa, opastimme suolaisten porausvesien käsittelyssä sekä harkitsimme meluavien töiden meluhaittoja ja niiden vähentämistä meluilmoituspäätöksissä.

## Ennätysmäärä päätöksiä meluilmoituksista

Teimme 94 meluilmoituspäätöstä. Määrä on korkea jo kolmatta vuotta peräkkäin. Meluilmoituspäätöksissä näkyi mm. purkutyön yhteydessä tehtävä betonin murskaus, joita oli jo 14 kpl ja määrä kaksinkertaistui edellisvuodesta.

Vähäpäästöisen energiantuotannon lisääntyminen näkyi suurten maalämpökaivokenttien päätösten lisääntymisenä. Lisäksi tehtiin ensimmäinen melupäätös keskisyvien (1,5 km) energiakaivojen porauksesta Finnooseen.



## Ympäristötarkastuksia jätteiden käsittelylaitoksille

Tarkastimme 17 yritystä, joilla on ympäristölupa, ilmoituspäätös tai rekisteröinti.

Teimme ympäristötarkastuksen kahteen jätteiden käsittelylaitokseen. Mukana oli myös Suomen ympäristökeskus tarkastamassa kansainväliset jätesierrot. Tarkastimme toiminnan ja ettei siitä aiheudu ympäristölle haittaa. Arvioimme, että jätteiden käsittely tapahtuu ympäristöluvan mukaisesti. Laitosten raportointi käytiin läpi ja varmistimme mm. hulevesilinjan sulkuventtiilin toimivuuden.

# LUONTO JA YMPÄRISTÖ

## Luonnon turvaamiselle uudet suuntaviivat

Laaja Luonnonsuojelun toimenpiteet –työ valmistui ja hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa syksyllä 2021. Työssä asetettiin tavoitteet ja suuntaviivat luonnon monimuotoisuuden turvaamiselle ja edistämiseksi Espoossa mm. ohjeistamalla ekologisten yhteyksien ja luontoarvojen parempaan huomiointiin, täydentämällä suojeluverkostoa sekä kokoamalla käytäntöjä monimuotoisuuden edistämiseksi.

Osakokonaisuuksina tuotettiin:

1. Ekologisen verkoston nykytilatarkastelu
2. Luonnon monimuotoisuuden toimenpideohjelma ja selvitys
3. Käytännöt luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi

Kattavat paikkatietoaineistot ohjelmasta ja selvityksistä ovat yleisesti käytettävissä karttapalveluissa.



## Liito-oravan suojelun hyvät käytännöt yksissä kansissa

Vuonna 2021 Espoo laati yhdessä Kuopion ja Jyväskylän kanssa Hyvien käytäntöjen oppaan liito-oravan huomioimiseksi kaupunkisuunnittelussa. Opas sisältää paljon havainnollisia esimerkkejä siitä, kuinka laadukasta liito-oravatietoa voidaan hyödyntää maankäytön suunnittelun ja toteutuksen eri vaiheissa. Hyvien käytäntöjen opas laadittiin osana EU:n rahoittamaa valtakunnallista Liito-orava-LIFE-hanketta (2019-2025), jota koordinoi Metsähallitus.

### Liito-oravan kulkuyhteyksiä parannettiin Latokaskenniityllä ja Suvisillassa

Latokaskenniityllä ja Suvisillassa täydennettiin liito-oravien kulkuyhteyksiä istuttamalla kymmeniä puita, joiden avulla liito-oravat siirtyvät alueelta toiselle ravintoa, pesäpaikkoja ja uusia elinalueita etsiessään. Kulkuyhteyksien lisäksi puustoistutukset turvaavat liito-oravalle tulevaisuudessa myös uusia lisääntymis- ja levähdysalueita. Vuoden 2022 aikana kulkuyhteyksiä Länsiväylän yli parannetaan myös Finnoonlaaksossa. Istutustyöt toteutettiin osana Liito-orava-LIFE-hanketta (2019-2025).



## Ohjeita terveystuontopolun suunnitteluun

Vuonna 2021 julkaistu Terveystuontopolun suunnitteluohje esittelee Espoon hyviä käytäntöjä asukasyhdistysten osallistamiseksi luontokohteiden suunnitteluun hyödyntäen esimerkkinä Olarin terveystuontopolun suunnittelua, joka toteutettiin onnistuneessa yhteistyössä asukasyhdistysten ja kaupungin eri yksiköiden välillä. Suunnitteluohje toteutettiin osana Health&Greenspace-hanketta (2019–2022), joka pyrkii turvaamaan kaupunkiluonnon tarjoamia terveyshyötyjä kaupunkilaisille.



## Kartoitimme Espoon virtavesiä, vuorossa Monikonpuro, Finnobäcken, Lambrobäcken ja Soukanoja

Purot ja muut pienvedet lisäävät luonnon monimuotoisuutta ja kaupunkiympäristöjen viihtyisyyttä. Kaupunkipurot puronvarsimetsiköineen ja niittyineen ylläpitävät monimuotoista lajistoa ja toimivat luontaisina yhdyskäytävinä erillisille vihersaarekkeille.

Virtavesien tila heikentyy, joten ne tulee ottaa paremmin huomioon maankäytössä ja suunnittelussa kaupunkialueilla. Arvioimme virtavesikartoituksessa neljän kaupunkipuron luonnontilaa ja tunnistimme purojen luontoarvoiltaan herkät ja arvokkaat kohteet.



## Tavoittelemme päästöttömiä työmaita

Vuonna 2021 Espoossa allekirjoitettiin yhdeksän infraurakkaa, joissa oli päästövähentämisen kriteerejä hankinnan minimivaatimuksina. Urakoitsijat ovat lähteneet ilmastotalkoisiin hyvin mukaan ja luoneet samalla itselleen kilpailuetua.

Teimme Päästötön työmaa -konseptin, jonka pilotti Suurpellon Lukutori katualueineen valmistui. Testasimme kierrätyskasvualustoja, joissa käytettiin kiviaineksen lisäksi kompostimultaa ja biohiiltä. Pilotoimme myös digitaalista ajoneuvojen seurantajärjestelmää. Työmaakokouksissa ilmastokriteerien toteutumisen seuranta tuli osaksi työn laadun valvontaa.

*Pilotti oli osa EU-rahoitteista Hiilineutraalit ja resurssiviisaat yritysalueet HNR -hanketta.*



## Lippajärven ja Espoon Pitkäjärven kunnostushankkeet jatkuivat

Järvien kunnostaminen on monen vuoden pitkäjänteinen prosessi, jonka vaikutukset näkyvät usein viiveellä.

Vuonna 2021 jatkettiin järvien talviaikaista hapetusta. Lisäksi molemmissa järvissä tehtiin hoitokalastusta ravintoverkon kunnostamiseksi ja ravinteiden poistamiseksi. Hoitokalastuksen vaikutuksia arvioitiin koekalastuksella ja eläinplanktonitutkimuksella.

Molemmissa järvissä jatkettiin vedenlaadun seuranta ja yhteistyössä Helsingin yliopiston kanssa aloitettiin järvien hulevesikuormituksen selvitystyö. Yhteydenpito osakaskuntien ja asukas yhdistysten kanssa jatkui.



## Kartoitimme lisää uhanalaisia luontotyyppejä

Jatkoimme Pohjois-Espoon länsiosan kartoitusta. Selvityksessä keskityttiin lehto- ja suoluontotyyppeihin, mutta samassa yhteydessä rajattiin lisäksi useita pienvesi- ja kangasmetsäluontotyyppejä. Kaikkiaan löydettiin 242 luontotyyppikohdetta. Näistä yli 70 % on kokonaan tai osittain uusia, aiemmin rajaamattomia kohteita. Oheishavaintoina kertyi myös tietoja uhanalaisista tai silmälläpidettävistä lajeista. Selvitys tuo tärkeää lisätietoa LuonTo-työn ja Espoo Tarinan luonnonsuojelutavoitteiden toteuttamiseksi.

# YMPÄRISTÖKASVATUS

## Koronarajoitukset vaikuttivat Villa Elfvikin luontotalon toimintaan

Luontotalo oli suljettuna yleisöltä koko alkuvuoden 2021 kesäkuun alkuun asti. Tapahtumia siirrettiin etä tapahtumiksi verkkoon ja peruttiin. Rajoitimme aukioloaikana kävijämäärää, jotta vierailu luontotalossa olisi turvallista. Koronapassi oli sisäänpääsyn edellytyksenä lyhyen aikaa loppuvuodesta.





## Villa Elfvik tarjosi tietoa ja elämyksiä monimuotoisesta luonnosta

- Luontokoulupäivät koululuokille pidimme kokonaan ulkona ja osin koulujen lähiluonnossa.
- Kaikille avoimia **luontoretkiä** eri puolille Espoota järjestimme 18 ja perheretkiä lasten ehdoilla 19. Touko- ja syyskuussa veimme yhteensä 39 lapsiryhmää retkelle Elfvikin lähiluontoon, Friisinkalliolle ja Mössenkärille keskuspuistoon.
- Hanikan ja Fiskarsinmäen luontopoluista julkaisimme **retkivideot** kaupungin Youtube-tilillä.
- Upeaa luontoamme esittelevät **valokuvanäyttelyt** kiinnostivat sekä mediaa että yleisöä. Esillä olivat Vuoden Luontokuvat 2020, Torronsuon suoluonto ja kuvia Kuhmolaisesta susilaumasta.



## Luonnon monimuotoisuusosaamista kouluille ja varhaiskasvatukseen

Luonnon monimuotoisuusteemaa jatkettiin Villa Elfvikin luontotalossa vuonna 2021. Teimme kouluille opetusmateriaalia ja järjestimme koulutusta kasvattajille.

Kaikkiin suomen- ja ruotsinkielisiin kouluihin ja varhaiskasvatukseen yksiköihin jaettiin Vihreän Lipun uusi teemamateriaali luonnon monimuotoisuudesta. Lisäksi viestimme muista hyvistä opetusmateriaaleista.



Eläköön Espoo!  
Villa Elfvikin luontotalo

### Metsät tehtävävihko

7.-9. lk



Eläköön Espoo!  
Villa Elfvikin luontotalo

### Vesiluonto tehtävävihko

4. luokasta eteenpäin



Eläköön Espoo!  
Villa Elfvikin luontotalo

### Vesiluonto tehtävävihko

7.-9. lk



Eläköön Espoo!  
Villa Elfvikin luontotalo

### Kasvit tehtävävihko

4. luokasta eteenpäin



Teimme Eläköön Espoo – perusnäyttelyyn ja Lumoudu kaupunkiluonnosta – lainattavaan näyttelyyn tehtäviä koulujen käyttöön.

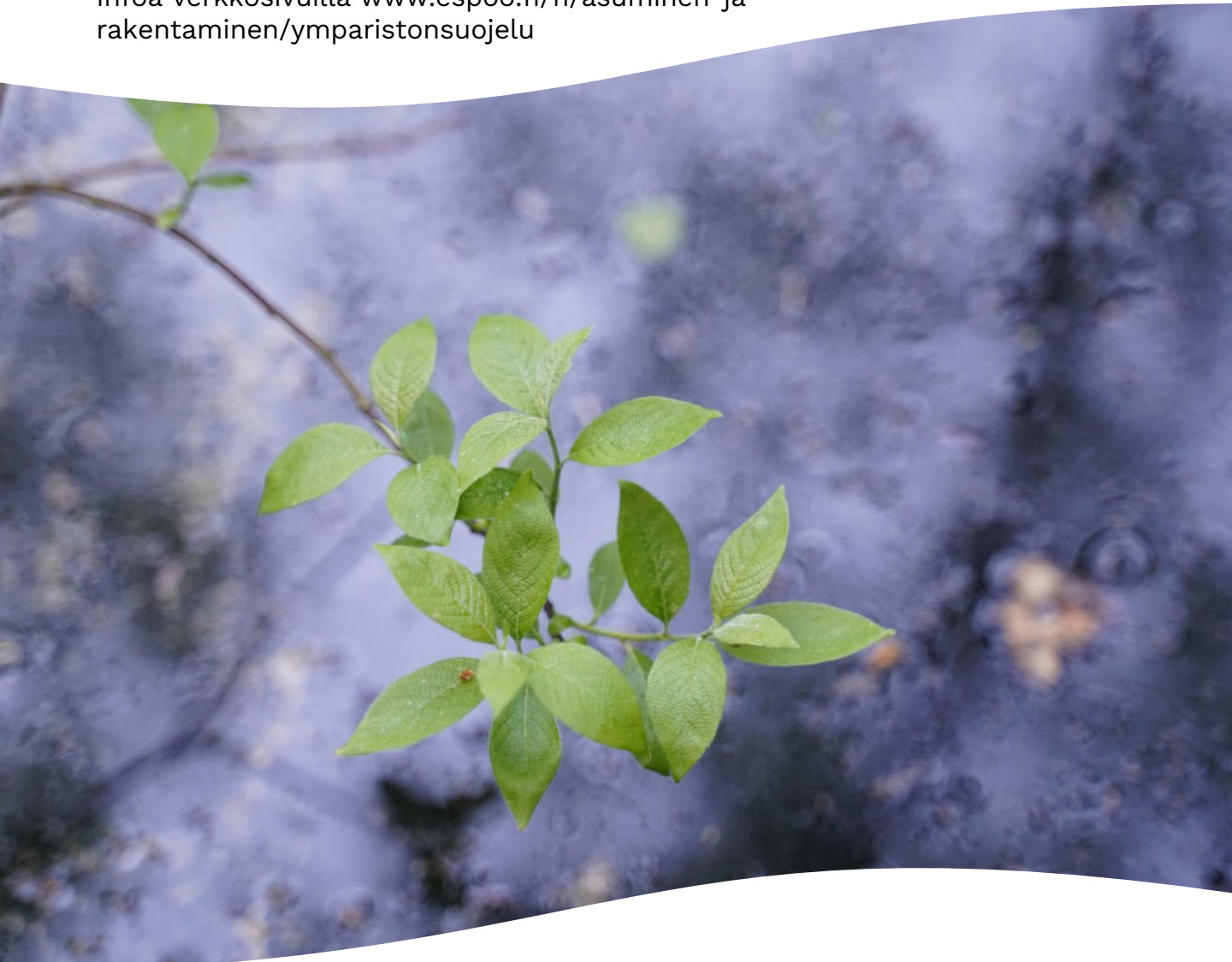
Kasvattajille järjestimme webinaarin ”Opi lumoavasta ja katoavasta luonnosta”. Se tarjosi työkaluja luonnon monimuotoisuuden käsittelyyn opetuksessa.

Lumoudu  
kaupunkiluonnosta

## Ympäristönsuojelun asiakaspalvelu

- puhelinaika ma-ke 9-12 puh. 09 8162 4832
- ymparisto@espoo.fi
- Villa Elfvikin luontotalo puh. 043 826 9208, villaelfvik@espoo.fi
- palautepalvelu espoo.fi/palaute

Infoa verkkosivuilla [www.espoo.fi/fi/asuminen-ja-rakentaminen/ymparistonsuojelu](http://www.espoo.fi/fi/asuminen-ja-rakentaminen/ymparistonsuojelu)



Ympäristönsuojelun, ympäristöterveydenhuollon ja rakennusvalvonnan palvelut yhdistyivät 1.8.2021 uudeksi ympäristö- ja rakennusvalvontakeskukseksi. Lautakunnat yhdistyivät myös ympäristö- ja rakennuslautakunnaksi.

Espoon  
ympäristönsuojelu

Tekniikantie 15  
PL 44

02070 ESPOON  
KAUPUNKI